

Hans Christian Andersen

Chuyện con nít

Dịch giả : Đỗ Văn Phúc

Tại nhà ông lái buôn giàu có nhất trong tỉnh tụ tập một đám rê, con cái các gia đình giàu có và quyền quý. Ông lái buôn là người có học, cũng đã thi cử và đỗ đạt. Đó là nguyện vọng của ông cụ thân sinh đáng kính, xuất thân là lái buôn súc vật. Hai bố con đều linh hoạt, lương thiện, và đã làm ăn phát đạt.

Ông lái buôn là người vừa thông minh, khéo léo và tốt bụng. Nhưng người ta nói nhiều đến của cải của ông hơn là nói đến cái tốt của ông. Lui tới nhà ông có những người sang trọng, những người trí thức. Có người trí thức là con ông cháu cha và cả những người tầm thường không có học thức.

Tối hôm ấy, trẻ con tụ họp tại nhà ông lái buôn. Những đứa nhỏ ấy chuyện trò nhiều, quá nhiều, và nói tuột ra những ý nghĩ của chúng.

Trong số chúng nó, có một đứa con gái cực kỳ xinh đẹp. Nhưng sao mà con bé kiêu ngạo đến thế! Đó là lỗi của những người ở đã phỉnh và chiều nó quá. Trái lại, bố mẹ nó là những người tốt và cũng chỉ tự hào đúng mức với địa vị quý phái của họ. Bố nó là quan nội thần. Hẳn đó là một địa vị cao. Con bé biết thế và bảo các bạn:

- Tao là con cận thần!

Nó cũng có thể là con nhà thường dân, nhưng điều đó đâu phải là tự nó muốn thế nào được vậy?! Nó luôn luôn nhắc cho các bạn biết rằng nó là con ông cháu cha. Nó nói thêm:

- Nếu sinh ra không phải là con ông cháu cha thì thật là vận rủi không thay đổi được. Người ta sẽ không làm nên cái gì cả. Dù cho biết đọc biết viết, học thuộc bài đi nữa, cũng phí công vô ích. Không thể làm nên trò trống gì! Lại còn những đứa mà cuối tên có vần "xen" nữa (1). Ôi thôi! Bọn ấy thì chẳng bao giờ nên người cả. Khi đứng gần chúng nó thì phải chống tay lên cạnh sườn để rẽ chúng nó ra.

Và nó chống hai nắm tay nhỏ xinh lên cạnh sườn, giơ những khuỷu tay rõ nhọn lên để làm điệu bộ ngăn cách bọn thường dân như thế nào. Tay nó nhỏ xíu và trông nó có vẻ xinh xắn tột! Con gái ông lái buôn nghe câu ấy không khỏi tức giận. Bố nó tên là Potecxen, nó không muốn người ta coi thường những người có vần "xen" ở cuối cùng tên. Nó cố hết sức lấy giọng kiêu kỳ mà bảo rằng:

- Mày có biết là bố tao lại có thể cho bố mày và bố tất cả những đứa khác lên báo của bố tao cơ! Tất cả mọi người đều sợ bố tao và tờ báo của bố tao. Mẹ tao bảo bố tao là một thế lực đấy.

Thế rồi cái đám lau nhau ấy đưa nhau ưỡn ngực, lấy điệu bộ hách dịch, ngăm nghía nhau khinh bỉ và làm dáng điệu như con vua cháu chúa.

Ngoài phòng khách, một em bé trai nghèo khó nhìn qua cánh cửa hé mở những vật tuyệt đẹp trong phòng dạ hội. Em chẳng đáng là cái gì trên đời cả nên không được phép vào. Em đã giúp chị bếp quay tiêm nướng chả và, để thưởng cho em, người ta cho em lên ngó cuộc hội họp gồm toàn những trẻ con xinh đẹp, ăn mặc rất sang trọng ấy. Như thế cũng đã là một điểm phúc cho em rồi. Em nghĩ thầm: "Ước gì mình là một trong chúng nó nhỉ?" Em đã nghe thấy những đứa con gái nói và em thấy buồn trĩu trong lòng. Bố mẹ em nghèo nàn, chẳng có chức vị, chẳng có tiền của, chẳng có báo chí, chẳng có gì cả. Và buồn hơn nữa, tên bố em và em cũng lại có vần "xen". Như vậy em không còn hy vọng gì và chẳng bao giờ làm gì nên thân trên đời này cả.

Dù sao em cũng thấy rằng cái việc mình không "sinh ra" là một điều phi lý, vì người ta đã nói cho em biết ngày sinh của em.

Nhiều năm trôi qua. Những đứa trẻ ấy đã khôn lớn. Trong thành phố, người ta dựng lên một căn nhà huy hoàng, hay đúng hơn, một cái lâu đài chứa đầy những mỹ nghệ phẩm kỳ diệu và những vật báu thật quý giá. Tất cả mọi người đều muốn vào thăm nơi ấy và cho đây là một danh dự. Một đám đông các vị tai to mặt lớn thường đến để chiêm ngưỡng những vật phẩm đẹp đẽ ấy. Lâu đài này là chỗ ở của một trong những đứa bé mà ta vừa mới nói đến. Đứa nào nhỉ?

Chính là đứa con trai nghèo khó năm xưa đã đứng nghe sau cánh cửa. Đứa bé ấy đã trở thành một nhân vật nổi tiếng, mặc dầu tên nó có vần "xen". Đó là Thooc - Van-đơ-xen (2), nhà điêu khắc lừng danh.

Và còn ba đứa kia, những đứa con gái mà là dòng dõi gốc, tiền của, quyền thế của bố mẹ đã cho chúng trở nên kiêu căng, hiện nay thế nào? Tôi không biết gì thêm. Có lẽ chúng ở trong đám đông, những người vô danh. Chắc chúng cũng chẳng đến nỗi hư hỏng vì trời đã phú cho chúng nhiều tư chất tốt. Nhưng chúng cũng có thể thấy rõ ràng câu chuyện chúng nó tối hôm xưa chỉ là "những chuyện con nít".

Chú thích

(1) Theo tiếng Đan Mạch, "xen" có nghĩa là con trai. Đây là một trong những vần cuối thường thấy ở các tên con nhà thường dân.

(2) Thorvaldsen (Berte) sinh năm 1770 ở Copenhago là một nhà điêu khắc Đan Mạch nổi tiếng trên thế giới. Ông đã làm sống lại nghệ thuật điêu khắc thời cổ đại. Ông chết năm 1844 và được làm lễ quốc táng.